

В СЕНАТІ ПОЧИНАЮТЬСЯ ДЕБАТИ В СПРАВІ АТЛАНТИЙСЬКОГО ПАКТУ

Вашингтон, 5 липня. — Сьогодні в Сенаті мають початися дебати в справі Атлантійського договору, вже затвердженого Комітетом закордонних справ. Загалом вважається, що договір одержить вимагану більшість двох третин сенаторських голосів та швидко буде ратифікований, не зважаючи на застереження деяких та застережливості інших сенаторів. Дебати в справі ратифікації відкрив голова Комітету закордонних справ, сенатор Там Конелі. Окремого листа в справі цього пакту одержали всі сенатори від Генрі А. Волеса, в якому гостро осуджується зв'язання з Атлантійським пактом політику уряду та заповідається всілякі нещастя як внутрішнього так закордонного характеру, які цей пакт може на Америку спричинити.

В половині тижня Конгресові буде представлено послання президента Трумана в справі економічного положення в країні. Відповідне звітлення в цій справі підготувала президентська Рада господарських радників.

УЧИТЕЛІ ПРОТИ ПРИСЯГИ ВІРНОСТІ

Бостон, 5 липня. — П'ять тисяч вчителів у місті Конкорді Крайнього Виховного Об'єднання, що почалася тут вчора, ухвалили резолюцію проти планованої присяги вірності учителям, вважаючи її дискримінаційною та непотрібною. В Крайньому Виховному Об'єднанні зорганізовані около 350,000 американських учителів з усіх 48 штатів. Присяга вірності тепер вимагається від учителів в 25 штатах. Її вважається дискримінаційною тому, бо її застосовується тільки до учителів. На ці теми заповідаються інтересні дебати протягом тижня. На сьогоднішніх нарадах ньюйоркський делегат В. Саундерс внесе поправку до статуту Об'єднання, на підставі якої виключалося б членство комуністів в цій організації. Теж проти цієї поправки заповідається сильна опозиція.

ВУГЛЕКОПИ ВЕРНУЛИСЬ ДО ПРАЦІ

Пітсбург, 5 липня. — 400,000 вуглекопів закінчили свою десяти-денну відпочинкову відпустку і вернулись сьогодні до праці. Більшість вуглекопів має доручення від Джона Л. Луїса, голови юнії Юнайтед Майн Воркерс, працювати тільки три дні в тиждень, аж доки він не виграс свого домагання нового контракту. Загалом вважається, що всі вуглекопи піддержать Луїса в його домаганні. Договір майнерів м'якого вугілля вигас 30-го червня, отже тоді, як вони були на відпустці.

ЕПІСКОПАЛЬНА ЦЕРКВА ПЛЯНУЄ ЕВХАРИСТИЧНІ КОНГРЕСИ

Нью-Йорк, 5 липня. — Американський Союз Церков, що об'єднує протестантсько-епіскопальне священицтво, плянує на вересень цілий ряд Евхаристичних Конгресів в цілій Америці, на згадку 400 ліття з часу видання першого англійського молитовника. В урочистостях візьмуть участь численні достойники тої Церкви теж з інших країн.

15 БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА „КВАРАНТАННУ“ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

Вашингтон, 5 липня. — В радіопрограмі „При круглому столі“ трьох демократичних сенаторів: Джеймс Морей з Монтани, Джан Спаркмен з Алабами і Герберт Гомфрі з Мінесоти, обговорювали програму „кварантани“ проти безробіття, яка вкортці мала б бути піднесена в обох Палатах Конгресу. Законопроект, що мав би називатися „актом господарської експанзії“, передбачує створення „крової ради господарської співпраці“, зложеної з представників всіх господарських ділянок, що переводила б студії господарського положення в країні та робила відповідні рекомендації. Рівночасно передбачується 15 біліонів урядових кредитів на дальшу розбудову приватних підприємств та на цілий ряд публичних робіт, що мали б на меті ліквідацію безробіття.

ГЕН. СМІТ ПРО АМЕРИКАНСЬКИЙ РЯТУНОК ЄВРОПИ ВІД БОЛЬШЕВИЗМУ

Вільямсбург, Ва., 5 липня. — Ген. Волтер Сміт, колишній американський посол в Москві і тепер командуючий генерал Першою Армією, заявив вчора, що тільки зростаюча мілітарна сила Злучених Держав врятувала Європу від дальшої большевицької експанзії. Ген. Сміт промовляв на формальному відкритті відновленого тут арсеналу з 18-го сторіччя. Він заявив: „Це наша сила, дійсна і потенційна, та наявність росту цієї сили здержали, щонайменше тимчасово, хвилю комуністичної експанзії в Європі, в обличчя нашої рішучої опозиції...“, додаючи, що „ми не сміємо бути такі дурні і думати, що тільки ідеали є відповідною зброєю“.

8,605 ЗАКОНОПРОЄКТІВ В КОНГРЕСІ

Вашингтон, 5 липня. — Конгресові статистики проголосили підсумки праці контрольного Демократичного 81. Конгресу, від часу його першої сесії в дні 3-го січня. Від того часу у Конгресі зголошено 8,605 законопроектів, з яких досі тільки 291 ухвалено як закон в обох Палатах. Загальний час сесії Сенату вносить 109 днів, або 644 години і 29 минут. Засідання Палати репрезентантів вносять 103 дні, або 442 години і 27 минут.

СОВЕТСЬКА ПОЛІТИКА В НАСВІТЛЕННІ ДОЛЕСА

Вашингтон, 5 липня. — Джан Фостер Долес, державного секретаря Ачесона на останній конференції Ради закордонних міністрів в Парижі, заявив, що Совети — по його думці — бажать собі тепер „стосунків говорення“ з Америкою, бо переконалися, що політикою погрози вони від Америки нічого не досягнуть.

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПІД ЗНАКОМ ОБОРОНИ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ

Цьогорічний День Незалежності та його святкування в цій країні проходили під знаком оборони здобутків цього Дня перед новою загрозою з боку большевизму. Секретар оборони, Льюїс А. Джансон, промовляючи з нагоди цього Дня на стейтській конференції Американського Леґіону у Віллінґ, А. ГЛИНКА, Ф. ЗАПІЛНИЙ ТА А. ГОЛОВАЧ ПЕРЕПАЛИ ПРИ ВИБОРАХ. ДІДУР ВИБРАНИЙ

Згідно з інформаціями українсько-канадської преси, бувши посланці Глинка і Федір Заплітний перепади в цих виборах, як теж перепади Амброзій Головач. А Глинка кандидував зі суспільно-кредитової партії в Альберті і з тої самої партії кандидував А. Головач в Едмонтоні. Ф. Заплітний кандидував з сі-сі-ефської партії в Манитобі. В Альберті послом вийшов, щомість, Іван Дімур, молодий актор з Вегревил, що кандидував з ліберальної партії.

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЗАКОРДОНОМ

Лондон, 5 липня. Американські громади в усіх країнах обходили вчора вчорашнє своє найбільше національне свято, День Незалежності. В Лондоні відбувся з цієї нагоди зорганізований місцевим Американським Товариством прийняття, на якому виголосив відповідну промову посол Льюїс Долес, стверджуючи, що американсько-британські стосунки стали сьогодні „утопленим камінем в будівлі спільноти націй“. Злучені Держави і Британія — заявив посол Долес — однаково прийняли значення 4-го Липня як перекідного від залежності через незалежність до взаємозалежності. Посол також заявив, що теперішній період „вимагає холодних голів, толерантних і вирозумілих умів та переконання, що майбутність залежить не від сепаратизму, що раніше призвів нас так близько до руїни, але від солідного об'єднання братів в мирі та друзів в намаганні зберегти його“.

ВІСЛІД КАНАДІСЬКИХ ВИБОРІВ

У виборах в Канаді, що відбулися в дні 27-го червня, Ліберальна партія здобула велику перемогу. В новому парламенті ліберали матимуть 192 послів, консерватисти 42, сі-сі-еф 12, громадський кредит 10, незалежні і один незалежний ліберал.

ГЕН. ВАН ФЛІТ ЗАПОВІДАЄ РОЗГРОМ БОЛЬШЕВИЗМУ В ГРЕЦІ

Нью-Йорк, 5 липня. Голова Американської Комісії Планування в Греції, ген. Джеймс Ван Фліт, заявив вчора, що справу остаточного розгрому большевизму в Греції та переможного закінчення теперішньої громадянської війни він вважає ще тільки проблемою часу. Ген. Ван Фліт був 10 днів на відвідинах в Америці і вчора знову вийшов до Греції.

ТЕЖ РУЗВЕЛТ НЕ ПОДОБОВСЯ СОВСТАМ.

Москва, 5 липня. — Ще в половині березня відбулося засідання Російського Історичного Інституту, на якому бесідники гостро виступали проти покійного президента Ф. Д. Рузвельта, закидаючи йому, що він під маскою своєї програми „Нью Діл“ захищав інтереси „монопольного капіталу“. За „невірне“ представлення Рузвельта під цим оглядом там гостро критиковано советського історика, проф. Зубка.

АМБАСАДОР КІРК В КРЕМЛІ

Москва, 5 липня. — Новий американський посол в Москві, адмірал Алан Г. Кірк, був прийнятий вчора в Кремлі представником Верховної Ради СРСР, Н. М. Шверником, якому він офіційно представив свої кредитційні листи. Під час церемонії посол Кірк і М. Шверник обмінялися відповідними промови, підкреслюючи необхідність американсько-советських приязні для політичної та господарської стабілізації в світі.

ДІМІТРОВ УМЕР В МОСКВІ

Москва, 5 липня. — В суботу, дня 2-го липня, помер в советській санаторії біля Москви колишній голова большевицького Інтернаціоналу і від 1945-го року прем'єр комуністичної Болгарії, Георгій Дімітров, проживши 67 років. Пам'яті Дімітрову, що був одним з найстарших провідників большевизму в світі, Совети віддають великі почесні.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВИЙ НАСТУП НА ЦЕРКВУ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

Прага, 5 липня. Борьба комуністичного уряду Чехословаччини проти Католицької Церкви в тій країні продовжується з неслабнутою силою. Після відбрання католицької ієрархії всяких можливостей оборони, уряд тепер підготував нову, блище не означену акцію, яка — згідно з офіційними твердженнями — мала б закінчитися повною перемогою над католицькою „реакцією“ в місяці липні. Протягом останніх трьох днів в поодиноких місцевостях Чехословаччини урядові представники виголосили цілий ряд промов, заповідаючи „боротьбу“ аж до перемоги та погрожуючи при цій нагоді теж Ватиканові.

ПРОГРЕС В НАРАДАХ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 5 липня. Заступники міністрів закордонних справ продовжують тут з успіхом свої наради в справі підготовки мирового договору з Австрією, на базі принципів, встановлених Радою закордонних міністрів чотирьох великодержав на останній конференції в Парижі. Вчора на конференції в цій справі обговорено і прийнято дві дальші статті договору з 15 статей, що залишається до полагодження.

СПРОБА КОМУНІСТИЧНОГО ЗАМАХУ НА АВСТРІЙСЬКО-ГО КАНЦЛІРА

Відень, 5 липня. — Австрійський канцлер Леопольд Фігль виступив вчора з промовою в советській зоні і під час того чотирьох молодих членів комуністичної партії намагалися заатакувати його. Подробиць нападу не подано до відома, стверджуючи тільки факт, що поліція до цього не допустила.

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВИНУ СОВЕТІВ В КАТИНСЬКОМУ ЗЛОЧИНІ

ДОМАГАЮТЬСЯ НЕВТРАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ПРОСЛІДЖЕННЯ МАСОВИХ ВІВЬВСТВ ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦІРІВ

Після довгої мовчанки в справі страшного злочину в Катинському лісі біля Смоленська в Советському Союзі, жертвою якого впало около десяти тисяч жорстоко помордованих офіцерів польської армії після розбиття Польщі Сталінсько-Гітлерівською спілкою, тепер знову видвигается ця справа та ставиться домагання її міжнародного прослідження. На цю тему надруковано в ньюйоркському Герад Трибюн з 2-го і 4-го липня дві статті відомого публіциста Дж. Епштейна, в яких підноситься факт, що „численні докази підтверджують советську вину за масові вбивства в Катині“. Автор наводить важливі з цих доказів і не тільки з польських, але і з міжнародних та навіть з советських джерел. На увагу заслуговує м. і. такий інтересний факт. Ідучи за наслідками одного професора Женевиського Університету, д-ра Ф. Невіа, автор згаданих двох статей знайшов в одній шведській газеті, „Дагенс Негерет“, в числі з 13-го лютого 1948-го року, статтю, яка кидає багаторазове світло на „таємницю Катині“.

О. Н. ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАХОДІВ ПРОТИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТРУДНОЩІВ В СВІТІ

Лейк Соксес, 5 липня. — Відділ господарських справ в О. О. Н. проголосив звітлення, стверджуючи нездорові господарські стосунки в світі та дамагаючись заходів для їх поліпшення. В аналітичному звітленні підкреслюється зріст безробіття та диспропорцію між продукцією і консумцією. Як один з найважливіших засобів в змаганні до поліпшення тих стосунків в звітленні рекомендується, щоби „всі“ країни так нормували свої торговельні справи, якби вони справді належали до одного світу“.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ БІЛЬШОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ

Париж, 5 липня. — Провідні французькі економісти вважають, що Злучені Держави, крім плану Маршала, повинні поробити ще додаткові господарські заходи для допомоги Європі, зокрема для збалансування американсько-європейської торгівлі. Вони вважають, що цього можна досягнути або американськими інвестиціями в Європі та європейських колоніальних посілох, або відповідною реформою європейської платності за американські продукти. Подрібний план цієї акції буде представлений американському секретарові скарбу, Джанові В. Снайдерові, що перебуває тепер в Парижі та відвідає столиці інших країн плану Маршала.

СТРАЙК ПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В АНГЛІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Лондон, 5 липня. — Не зважаючи на всі дотепершні переговори та на окремий заклик прем'єра Атлі, 8,000 портів робітників в Лондоні продовжують свій страйк, що тривав вже два місяці. У висліді, в порті дожидають на розвантаження або навантаження 88 кораблів. В страйковій акції долучається рух комуністів.

ПОЛАГОДЖЕНО СТРАЙК МОРЯКІВ В ІТАЛІЇ

Рим, 5 липня. — Після майже 24 годин безперервних нарад, вчора доведено до порозуміння між моряками і власниками корабельних ліній та остаточно закінчено страйк, що тривав від 17. червня. Страйк полагоджено компромісово, а в переговорах посередничав міністер торговельної маринарки.

ДОБРІ СІНОКОСИ В СОВСТАХ

Москва, 5 липня. — Советська преса стверджує добрий вислід цьогорічних сінокосів. Цій справі там приділяється велику увагу з огляду на жалюгідний стан скотарства. Для поліпшення цього стану в Советах проголошено окремий три-річний план.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLUATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
1st class	\$7.00	One year	\$7.00
2nd class	\$3.75	Six months	\$3.75
3rd class	\$2.00	Three months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Український Конгресовий Комітет Америки проголосив минулого тижня, що цього року, в дні 5 і 6 листопада, відбудеться у Вашингтоні Четвертий Конгрес Американо-Українців. Цей Конгрес, з ряду четвертих, проголошено завчасу тому, щоби наше зорганізоване громадянство мало доволі часу цю важку справу передумати і забрати в свій голос.

Як знаємо, праця Українського Конгресового Комітету є в першу чергу — політична. Яка його політика — як брати під увагу Америку — пізнати, між іншим, теж і по тім, що урядові американо-українські чинники зарахували Український Конгресовий Комітет до таких організацій, які попирають закордонну політику Злучених Держав. До цього треба додати, що Український Конгресовий Комітет завжди вважав своїм головним обов'язком подавати американо-українському громадянству та урядові правдиві інформації про Україну, як і про боротьбу українського народу за здійснення його права на державну самостійність.

Перший Конгрес Американо-Українців відбувся у Вашингтоні в травні 1940 року, коли спілка Гітлера за Сталіном заводила тоталітаризм та неволю в цілій Європі. Метою цього Конгресу було: проголосити повне попертя закордонної політики уряду, зверненої проти тодішніх агресорів; осудити більшовизм, нацизм, фашизм та російський і польський імперіалізм; а зокрема, «заманіфестувати перед широким світом право українського народу на вільний державний розвиток, нарівні з іншими народами Європи, і наладити дальшу акцію тутешніх українських організацій на допомогу державним змаганням до Самостійної, Соборної і Народноправної України».

Як Америка опинилася по японським нападів на Перл Гарбор у війні, Український Конгресовий Комітет у телеграмі до президента Рузвельта закликав його, що американо-українці доклали всіх сил, щоби перемогли у цій світовій війні американо-українські ідеали. Знов у відозві до американо-українців УККомітет сказав так: «Пам'ятаймо, що коли ми, американо-українського роду, будемо в теперішньому моменті зазв'язані і гарячими оборонцями тих великих і благородних принципів, за які бореться Америка, та коли за те, щоб ті принципи перемогли, ми дамо від себе більше, як від нас вимагають громадянські обов'язки — то потім легше буде нам обстоювати перед нашим урядом і світовими демократіями право на самостійне і державне життя того поневоленого тепер українського народу, з якого походимо, а якого доля лежить нам на серці».

Американо-українці сповнили свій обов'язок. Дали жертву крові і то таку, що знайшла місце між найвищими відзначеннями за героїзм. Своїми гриміми збудували у війні два «Кораблі Свободи», один ім. сп. С. С. Ортисського, а другий ім. А. Гончаренка. Словом зробили все, щоби допомогти перемозі Америки та її ідеалам. Та хоч Америка перемогла, не перемогли ще ті принципи, з якими вона пішла у війну. Між тим, що донині остає далі в страшній неволі московської диктатури та кремлівського тоталітаризму є український нарід. Тому, що свободолюбний світ далі віддає Америці провід у дальших змаганнях до справедливого і тривкого миру, від її голосу і постави багато залежатиме, що станеться з народами, які тепер у неволі диктатури Кремля. У такому часі приходить американо-українцям знов зібратись у Вашингтоні й сказати своє слово. Велика тепер пора для усіх народів, але ще більша для поневоленої України, що витерпіла через московську окупацію і більшовизм найбільше з усіх країн. Тому станьмо й тепер в обороні України маніфестаційно й об'єднано, голосно й достойно, так, як це було в Вашингтоні в 1940 році.

Допомогти розв'язкові відсталіх земель

Довго вижиданий план економічного розвитку відсталіх країн, проведений президентом Труманом конгресові, є предметом широкої дискусії в Америці й світі. Хоч це не знати, які саме країни користатимуться з цієї акції, Москва вже розголосила, що це не є допомога, а тільки намагання Злучених Держав перемістити до вільних країн на колоніальні.

Як же ця справа виглядає? У посланні президент виразно зазначив, що це є план співпраці Америки з іншими країнами, які ведуть акцію економічного підняття нерозвинених територій, щоб тим уможливити населенню досягнутти вищого життєвого стандарту. Теж підкреслено, що уряд не буде вести ці справи, тільки приватні підприємства, яким треба дати гарантію, що не втратять своїх капіталів. Таку гарантію має дати на дамагання конгресу — Експортно-Імпортний Банк. Самий уряд хоче дати тільки технічну допомогу у переведенні провірки, де й чого якась територія потребує. Для провірки й розшуку уряд дамагастись ухвалення конгресом \$45,000,000.

Президент згадує про гніту, яку потребує й економічну безвладність мільйонів населення в нерозвинених територіях Африки, Близького й Далекого Сходу й в деяких околицях Середньої й Південної Америки. Не зважаючи на культурну й цивілізаційну відсталість, усі ці люди дамагастись поліпшення своєї долі. Щоб вони не попали під впливом демагогів у нове нещастя та тиранию, їм треба прийти з економічною допомогою.

Розвиток відсталіх земель потрібний теж для стабілізації європейських націй. Коли у відсталіх країнах буде розвинена природна економіка, тоді їм треба буде фабричних виробів з Європи. Це знов дасть спроможність європейським країнам знайти для себе новий ринок. З другого боку Європа даватиме сировину. У такий спосіб розвинеться світова торгівля, потрібна для відбудови Європи.

Розвиток відсталіх теренів посилить структуру Об'єднаних Держав і допоможе втримати світовий мир. У вступних словах до чарту О.Д. сказано, що добробут народів потрібний для втримання миру. Тому план розвитку відсталіх територій є згідний з цілями О.Д. Розвиток цих земель є теж вимогою закордонної політики Злучених Держав.

Щоб поширити цю працю, їм треба заохочувати країни, у яких лежать нерозвинені землі. Коли вони не мають на це потрібних фондів, хтось му-

свідчений персонал і знають засоби та способи, як вести потрібну акцію. Ці різні федеральні агенції допомагали навіть агенціям Об'єднаних Держав, висилаючи на дамагання О.Д. своїх спеціалістів, куди було треба. Тепер тільки треба поширити цю акцію на інші країни і сконцентрувати їх під якимсь провідом. Багато тих справ буде можна далі перевести через О.Д. і тому треба завжди мати на увазі цю світову організацію. Але так є, що багато країн звертається безпосередньо до Америки за такою допомогою і годі їм відмовити. Деякі висилають до Америки своїх людей на вишкіл.

Та чи якась країна буде переводити розбудову своїх ресурсів через Об'єднані Держави, чи через Америку, кожна з них мусить почати від своїх власних засобів для таких цілей.

Коли йдеться про допомогу Злучених Держав, то не завжди буде давати її уряд. Приватні агенції і підприємства, які мають фахові сили, будуть повідомлені про це і до них буде поставлена вимога ставати до співпраці на доручення уряду.

У тих відсталіх країнах є великі природні багатства, яких потребує світ. Треба теж вважати, щоб у ці сторони не поспіли ті, яких філософією є поневолення народів. З цих причин є необхідним, щоб Америка повела скоро таку акцію, яка має всі вигляди на успіх, підкреслив президент у своїм посланні до конгресу.

ЯКИЙ ШЛЯХ НАМ ВИБРАТИ? (Дискусійне для молоді).

Стихий дух велів на грані Європи й Азії стояти і дивитись на Україну, змилити жити й умирати". Вадим Чечва.

— Наше сусідство з вічне кипучою Азією та наші незліченні багатства навчили нас бути завжди готовими до боротьби за свою батьківщину та державність, на яку так зазіхали вороги. — Недаром князь Ігор говорив своїй дружині: «...хочу свого списа зломати край землі половецької з вами, Русичі, головою своєю наложити або шоломом з Дону напиться!» (Слово о Ігорі в полку). Славні князі та дружинники українські знали, яке лихо грозить їм від азійської топтої, тому завжди були готові, як до оборони, так і до нападу. Прекрасно це розуміли і козаки-запорожці. — В ті неспокійні часи навіть наші хлібороби, орючи землю, мали при боці шаблю, а почерез рами криса, щоб не дати себе заскочити ворогом. Розуміють це і борці за волю України з У.П.А. Вглибившись в нашу історію ми бачимо, що як довго між нами не було сварів та незгод, як довго ми творили моноліт, а в серцях жаготів бойовий вогонь, ворог не був нам страшний, ми завжди потрапили обставити свої права до державного життя. Нас викінчувала і перемогала не ворожа перевага, але ми самі себе!... Рятувало нас одне: в часі найбільшого поневолення і ворожих утисків з'являлися на українському овиді люди, що розпалювали жерівне в душі народу, але ніколи не вигасли, бойове багаття та туго за волею. Як і скрізь в світі так і в нас на зов отих сурмачів першою озивалась молодь. Наша українська бойова, молодь!... Молодь, що відгукнувшись на зов батьківщини, ставала в ряди борців за українську державність. Так є і в наші дні там на наших рідних землях.

Ми бачимо, що в наші дні дійшов до сили та мов та пощесна негуда роздиралась на захід комунізм московських більшовиків. Теж і в душу української під-совєтської молоді довгі роки відплінувано ту ід та відродним явищем є те, що стичність з культууро заходу відсахнуло і розчарувало нашу молодь щодо комунізму. Вірю, що при першій нагоді всі ті, що там осталися, зирнуть червоною околицею та стануть до змагу за лад та державність України...

Поневолені ворогами, бойова молодь України ще далеко до другої світової війни очікувала світового конфлікту та готувалась до збройного чину. Молодь всіх земель України палаєла вогнем ненависті до наших ворогів та клеветила зазв'язані спротивом супроти великого гніту та насилля. Всі українські політичні партії прямували до одної мети: до створення суверенної української держави, хоч прямували не однаковими шляхами. Не кожний шлях давав позитивні наслідки, але наступ був. Сьогодні стверджуємо, що як необхідне було бойове підпілля, так і необхідні були політичні представництва в ворожих парламентах чи на світових конференціях. Те, чого не могли доконати петиції та звороти до сумління світу, доконувало фанатичне бойове підпілля, молодь.

У другій світовій війні ми сподівалися, що як червона Московщина так і чорна Німеччина виснажаться в боротьбі за собою, ми зможемо тоді здобути належні нам права. Однак так не було. Вороги як один так і другий належно оцінили наші сили та в першій половині війни...

Джудит Коллон не знала ніякої кривди у цій країні. Дитина жидівських емігрантів дісталася на гарну посаду в Вашингтоні, в департаменті справедливості. Що ж владисто заставило її служити Кремлю, а не Білому Дому? Але що пхас на службу Москві теж і такі особи, що походять з старих американо-українських родин, а прецінь і з такими маємо тепер до діла!

Усе це вказує, як сильною є більшовицька пропаганда в Америці, як зручними є совєтські агенти, що вміють перетягати на зрадницьку службу не тільки таких як Джудит Коллон, але й визначних американо-українців со старого роду.

Ще додамо, що ці речі були відомі урядовим чинникам. Тому дивно, чому вони щойно тепер виходять на яв. Чиясь рука здержувала це. Чи хтось не хотів дразнити Совєти, чи є інші причини, певно не знати, як і не знати, як далеко зайшов Кремль со своїм шпигунством в Америці. Можна тільки припускати, що це щойно початок розкриття більшовицької підірвної роботи.

Суд над комуністичною вер-

СУД НАД ШПИГУНАМИ

В часі, коли американо-українське громадянство готувалось святкувати «День Незалежності», в Вашингтоні закінчилась судово розправа над Джудит Коллон, обвинувачувану в шпигунстві в користь Совєтів та в крадіжці тайних урядових документів з департаменту справедливості, де вона працювала довгі літа як урядничка. Супроти цього не диво, що насувався порівняння: Тому 173 роки люди на цій землі офірували свою кров і майно, щоб вона стала незалежною, а нині, коли ця країна стала вже першою у світі, знаходяться на ній такі, що готові віддати її у неволю, під московську диктатуру, що слугувати, що є найбільшими ворогами американо-української свободи.

Американо-українці не раз дивувались, як це може бути, щоб ті, що прибувають до Америки, замість дякувати цій землі, що вона їх прийняла й захистила, ще працюють тут проти її інтересів і підготовляють їй таку неволю, в якій мучаться сотні мільйонів людей під комуністичними режимами. Але тепер вони вже таки не годні

К. ПЕТРУС СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

Бідолашні люди! Нашадки колишніх оселенців-засланців царських часів. Які драми і трагедії розігравалися на цих місцях, де тепер стирчать жалюгідні оселі та хатинки?! А, може, вони тривають і тепер? Тільки перегорнулися інші сторінки історії, а драми і трагедії лишилися ті самі?

І пригадав я оповідання засланого поселенця з Києва, якогось Люберського, як він з другого університетського курсу потрапив на заслання, саме на ці береги Енісею! І коли він зайшов до однієї з таких хатинок і представив себе господарям, сивоволосий старий, років за 75, зліз із пе-

Ось промайнуло ще кілька хатинок з рибальськими сітками на стовпах... А ось — на десятки, а може й на сотні кілометрів сліди від лісових пожеж... Енісей стає повноводнішим і ширшим — 2-3,5 кілометрів. А караван все пливе та пливе. Минула доба, друга, третя. Менше хатинок. Більше тайги. На баржах — люди, коні, корови, мішки з харчами, скриньки, трактори, станки, пакки сина... А на ньому копається зграйка горобців. І плывемо разом з ними до Заполяр'я. Без статтів та термінів плывуть. Вдень вони весело цвірінькають, смачно харчуються всілякими відпадками, а вночі сплять між сіном. А на місці, в Дудинці, вони влаштуються в стани і будуть плодитися, як і на «континенті». Але вони вже ніколи не повернуться до Красноярська... Може, вони з часом теж акліматизуються і полюблять, як заполярні куропатки та сови, і стануть заполярними гороб-

тєсь, як сонце починає сходити з заходу... — Ми переходили через полярне коло. Десь тут в Енісей спадає річка Курейка, на якій є невеличка оселя, що має назву цієї річки. В цій оселі колись перебував на заслання Косиф Джугашвілі... Тут він придбав родину, називав сина, а потім втік із заслання і від нової родини... Тільки через якийсь час, здається напочатку 30 років, Сталін згадав про них. Син був уже директором якоїсь установи, а стара мати доживала при синові свої дні. Вони відповіли йому, що його допомоги не потребують і просять дати їм спокій. Коли вони заїхали без нього і тягли напівголодне життя, він не вважав за потрібне згадати про них. А тепер вони й без нього обійдуться.

Сибіряки, що особисто знали цього випадкового сталінського сина, переказували мені, що він дуже схожий на

свого папашу, якого ненавидить усіма фібрами своєї душі.

Наближаючись до Ігарки, наш караван повинен був перейти через пороги, так звані «Два брати», через які буксирів довелось перетягувати караван по одній баржі. Не зважаючи на свою справжню ширину підчас повноводдя, що доходила до 10-15 кілометрів, в цьому місці Енісей звужувався до яких 100 метрів і між двома кам'яними скелями швидко спадав униз. Караван щасливо перебрався через пороги і знову вийшов на величезну ширину п'ятої в світі по величині річки.

Потім виявилось, що з однієї баржі підчас переходу караваном порогів утікло кілька урок. Один або двоє випливали на беріг і зникли в тайзі, а решту, що ще були в воді, конвой перестріляв. Ми вже перебували в області полярного дня, що дуже утруднювало всілякі втечі, та ще й з каравану.

В Ігарці постійно, недовго, і через кілька годин ми знов були на безмежному просторі Енісею.

Наздогнали кригу, що плывала великими масами. На березі місцями лежали величезні смуги снігу. Тайга кінчалась і починалась так звані лісотундра. Повітря ставало холодніше. Дріботів дрібний дощик. Перед нами, вдалечині з'явилися невеличкі гори, а потім і оселя Дудинка.

На 13-й день нашого плавання буксир «Красноярський робітник» дав довгий гудок і почав підводити караван до берега.

(Дальше буде).

Кожний свідомий українець та кожна свідомка українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати ряди ідейних українських працівників.

В. ПЕТРЕНКО

Чорна дата в Історії України

3 НАГОДИ 240-РІЧЧЯ ПОЛТАВСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

31-го квітня Меншиков перебував у Харкові і звідси робив роз'їзди, щоби обсервувати театр воєнних дій. Найбільшим його завданням було утримати Запорозжчя у вірності цареві. Однак це не вдалося йому. Кошовим отаманом на Січі був тоді Кость Гордієнко, старий завзятий і лютий ворог Москви. Як довго Мазепа вислугувався Москві, він був проти нього. Коли ж гетьман пішов проти царя і перейшов на бік шведів, Гордієнко зрадив, поєднався з гетьманом і прибув до нього зі своїми товаришами в Будинці, щоби заключити з ним і шведами спільний воєнний союз. На спільний раді славний отаман кошовий говорив:

„Ми військо запорізьке низове дякуємо вашій милості за те, що ви, як і лицювало головному вождю українському, прийняли близько до серця долю, яка постигла нашу країну, і рішили визволити її від московського панування. Ми переконані, що з цією метою, а не для будь-яких приватних вигід чи власних інтересів, рішилися ви піти під протекцію шведського короля. Ми хочемо вірно вам помагати і разом із вами жертвувати свою кров і життя. Будемо всім слухати вас, щоби тільки досягнути бажану мету. Молимо вашу милість, взяти на себе цей тягар, а ми, по змозі, помагатимемо вам нести його. Дякуємо вам рівно, ж і за те, що сповістили нас про наміри та зичливість нам шведського короля. Ми й прибули сюди, щоби просити у його величності о протекцію і сподіємось дістати її при допомозі вашої вельможності. Ми готові перед Богом принести присягу на вірність і послух вашій милості, але бажамо, щоби й ваша вельможність зобов'язали себе присягою діяти в згоді з нами та помагати нам в справі спасення батьківщини“.

Мазепа відповідав:

„Дякую вам, запорозжці, за довіря до мене. Славлю ваше гаряче бажання добра отчизні. Бог мені свідком, що ми, віддаючись у руки шведського короля, поступали не легкодушно і не для приватних інтересів для себе, а з любови до отчизни. В мене немає ні дружини, ні дітей. Я міг би

піти собі в Польщу, чи куди-небудь і спокійно проводити там останні дні мого життя. Однак управляючи так довго Україною, я не можу зложити рук і віддати нашу країну на произволю неправедного гнітителя. Мені гаразд відомо, що цар мав намір переселити вас усіх в інший край, а вас усіх, запорозжці, повернути в драгуни й ваші житла спалити до тла. Як царський намір не здійснився, як ви ще зберегли свою свободу, то це обов'язані ви тільки мені... Я вважав своїм обов'язком звернутися до шведського короля і сподіюсь, що Бог може нам скінити з себе безсоромне ярмо. Будемо спільно за одне, запорозжці! Я обов'язуюсь вам присягою, а ви зі свого боку присягніть мені на незмінну вірність і дружбу“.

На другий день після цього Гордієнко з 50 товаришами представлявся королеві в Будинцях. Король прийняв запорозжців з великим почотом і сердечню. Був складений договір, яким Карло зобов'язувався, не закладати миру з царем інакше, як тільки під умовою, що Україна й Запоріжжя назажди будуть вільні від московського панування зі своїми старими правами й привілеями.

Тоді запорозжці заявили королеві бажання відкрити чим скоріше генеральний бій із ворогом. На це відповів король, що воєнні операції зависять од часу і намірів ворога, завчасу не можна означувати ні часу ні місця битви.

17-го квітня Карло відправив частину свого війська під Полтаву. Сюди прибув 1-го травня зі своїм військом Меншиков і отаборився на лівому березі Ворскли. Цього ж дня шведський король зі своїм військом перейшов в Жуки, щоби бути ближче до Полтави. Мазепа залишався в Будинцях. Король слідив за ходом облоги.

7-го травня, коли шведська артилерія сильно била на Полтаву, Меншиков скликав своїх генералів на воєнну раду. Порішили: для відвернення ворога від Полтави вислати сильний відділ війська під проводом ген. Бєлінга вниз по течії Ворскли, перейти її, обійти Полтаву та йти на Опішню;

а другий відділ війська під проводом ген. Гольца послати верхом по течії Ворскли, переправитись через міст проти Опішні та послати на Будинця частину кавалерії.

Після цього шведи залишили Будинця і все шведське військо приблизилось до Полтави. Головна квартира косяла і гетьмана заложена була в Жуках.

Московське військо стануло рівнож проти Полтави.

Під цю пору докончалась о-конечно розправа москалів із Запорізькою Січю. Цар велів за всяку ціну здобути і зруйнувати це гніздо „ворів“. Ген. Яковлів, якого вислано проти Січі, ніяк не був би в силі здобути її, як би не зрада полк. Гната Галагана, колишнього кошового Січі, який перейшов від Мазепи до москалів та вивіз їм усі тайні переходи на Січ. Цар, отримавши відомість про здобуття і зруйнування Січі, був надзвичайно вдоволенний і 1-го червня приїхав сам під Полтаву з новими військовими силами. Цим москалі прийшли до чималої переваги над шведами. Їх було вже яких 80 тисячів. Натомість шведське військо через пошесті, що вкралась до нього, та всякі недостатки, головню в живності — дійшло до того, що шведи почали годуватись кониною і поганим хлібом — почало беззастановно маліти.

Дня 14-го червня шведи стралили містечко Старий Санжарів. Тоді шведський генерал Левенгауф доваджував Карлові залишити облогу Полтави. Однак король не послухав цієї ради. Він був надзвичайно відважний. За приклад брав він собі норманських лицарів зі скандинавських заг. Через цю свою відвагу король за близько загнав під Полтаву і був тяжко ранений в ногу. Рана примусила його лежати в ліжку. Після першої операції ноги кинулось на неї дике мясо. Треба було робити другу операцію. Вона пройшла швидко, але короля мусили вже везти на полі битви на ношах.

Спочатку цар думав звільнити Полтаву від шведської облоги, не вдаючись із шведами в генеральну битву. Проте на воєнній раді генералів рішили перенести всю армію на правий бік Ворскли і приступати до генеральної битви.

Дня 25. червня московське військо рушило під Полтаву і розтаборилось на півтора верств від шведського війська.

Дня 26. червня, після вечірньої молитви, Карло об'явив своєму війську, що вже завтра приступас до генеральної битви. Будучи раненим, не міг він сам особисто вести військо до бою і тому назначив головним командантом війська фельд-маршала графа Реншільда.

Настала темна ніч.

У дві години після сходу сонця Реншільд велів атакувати московські редуты. Атака пощастилась. Московська кавалерія була розбита, а піхота покинула редуты. Серед москалів запанував переполох. Однак шведи зробили помилку. Не погнались за ворогом, щоби його цілком знищити. І це використали москалі.

Був ранок, дев'ята година. Між шведськими генералами не було згоди й ладу щодо ведення битви. Це зауважив Петро. Станув сам на чолі війська, рушив з ним проти шведів і в генеральній битві розбив їх до щенту. Всі найвищі значніші шведські генерали з Реншільдом на чолі попали в московський полон. Урятувався тільки сам король. Цар втік з тріумфально в Полтаву. Так закінчилась Полтавська катастрофа, яка запечатала долю України на століття.

Карло XII, втікаючи з поля битви і від погоні за ним

БОРОТЬБА ТРИВАЄ

(УКПС) Польський часопис „Краковське Ехо“ помістив в одному з недавніх видань довший репортаж-оповідання свого кореспондента про боротьбу польських військ і поліції проти відділів У.П.А. Ціле оповідання пересичене ненавистю до всього українського і ненавистю до героїчної У.П.А., яка мимом чисельної і матеріальної переваги ворога не зложила своєї зброї.

„Поручник Спесак усміхався своїм сумним усміхом і говорив про прекрасну дівчину, що з рана обстрілювала військо. Зранена в ногу, причаїлася, вдала забитою. Улюблений трик героїських душогубів. Коли жовніри підійшли неосторожно, вона виладувала своєю бельгійську 15-ку, двох кладучи трупом, третього тяжко зранивши. Перешита серією кулемета сконала з окликом: „Прощай, Польщо, хай живе Україна“.

„Кінчу цей скіп на постою в глухомоу селі Лешків, де бункри є повні зброї і збіжжя для тих, що записалися за гласу новому польському народові, а котрих попирає і Нью Йорк і Лондон“.

Шкода, що автор того „репортажу“ не додав, що село Лешків знаходиться на коріню українських земель в повіті Сокаль... Коли український народ борониться перед виселюванням його з прадідної землі, чи борониться перед наїздом комуністичних польських грабінників, то тільки на мові комуністів це звється бандитизмом. Культурний світ одіює таку оборонну боротьбу, як справедливий її героїзм.

Ця стаття доказує, що мимодовголітньої боротьби в нелюдських умовах комуністичного панування український народ не складає своєї героїчної зброї. Український народ і його Повстанська Армія ще й тепер бореться і це зганяє сон із очей комуністичних людоловів.

ЯКИЙ НАМ ШЛЯХ ВИБРАТИ?

(Докінчення зі стор. 2-го)

мірі стали винищувати або обезвладнювати українські й бойовий елемент, нашу молодь. В наслідок цього винищено тисячі українського цвіту, а тисячі вкинено в тюрми та в ізоляційні табори примусової праці.

Помимо всіх ворожих затиї не удалось чорним ай червоним катам зломати духа спротиву. В наші дні майже всі українські землі знайшлися в китях червоного сатани та наша очайдушна і героїчна молодь знаходиться в рядах Української Повстанчої Армії, що стоїть на сторожі наших віковичних прав, а тисячі тих, яким з таких чи інших причин не пощастило дістатися в ряди У.П.А., знайшлися на скитанні.

Є ще тисячі ідейної молоді, що пройшли Сцилло і Харібду, вогонь та воду, голод і недостатки, холод та спеку, глум та поневірку і загартовані злиднями зупинилися на світовому роздоріжжі.

Це юнацтво знає, що йому робити як в нього в руках кріс а перед ним ворожа грудь, але не завжди знає, який шлях обрати та що робити, як знайдеться в таких умовах, в яких всі ми тепер знайшлися.

Молодь всего світу палка, босва та сентиментальна. Не інакша й українська молодь. Ми йдемо в життя мов в казку. Життя не навчило нас торгувати тим, що нам близьке та дороге, але навчило нас не розраховуватися, як чашу горя доводиться хильнути додна, чи не радіти, як часом в сірих

буднях заблисне ясний промінчик щастя. Ми діти твердої та жорстокої доби. Доби заліза й крові. Нас не раз та не два смагали життєві безжалісні бурі. Пройдений нами шлях це заперука на майбутнє, що ми пройшли добру школу гартування характерів.

Правда, ми може дещо розгублені, може ми ще незнаємо, який нам шлях обрати, як нам бути... Та прийшла пора взяти себе „в жмені“ і з пошлутаного лабіринту доріг обрати правильний шлях. Нашим життєвим моттом повинно бути: „Доложу всіх з'усилі і своєю творчою працею змагаю тим до найбільшого мети, до здобуття Суверенної, могутньої Української Держави!“.

Нам не вільно розпорошувати босвих сил та поодинокі брести стежками партійного пралісу. В першій мірі ми повинні брати активну участь в громадському та релігійному житті українських громад. Індивідуально кожний з нас повинен здобувати знання. Знання мови, де ми живемо, знання культури, знання громадського устрою... Ми, як політична іміграція, несміємо забувати про нашого найбільшого ворога, червону, большевицьку Москву і з безоглядного активністю, нажал доволі розгалужений комунізм, поборювати і тут на місці нашого перебування. Ми повинні дбати і про власний прожиток, а тим самим уряджуватися на такі місця праці, що давали б нам кращі можливості прожитку тепер і в майбутньому, там на рідних землях, у вільній українській державі. Тому треба вивчати ремесло і фахи. На дозвіллі нам треба вглиблюватися в нашу історію та вивча-

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

21. червня 1909 р.

КОНВЕНЦІЯ УГРО-РУСЬКОГО „СОБРАНІЯ“.

За звітним, поміченим в „Душпастирі“, відбулася шоста конвенція угро-руської організації „Собрание“ в Мекієраке, Па., в днях 3—5 травня. Вона була замітна тим, що підчас богослуження в церкві мав над дверми синьо-жовтий прапор побіч звиздистого, американського. При виборі нового уряду вибрано сп. С. С. Ортинського покровителем, а Івана Браніка президентом. За орган організації прийнято церковний часопис „Душпастир“.

3 МІСЦЕВОГО НАРОДНОГО ЖИТТЯ.

У Скентоні, Па., в суботу, 26. червня 1909, відіграють члени „Тейлорської Січі“ драму в п'яти діях „Украдене Щастя“. Режисер: С. Збудовський. — У листопаді м. р. відлучилися галицькі українці від угро-руської парафії у Вилкс-Бері, Па., і тепер приступили до будови своєї церкви св. Петра й Павла. — На закінченні шкільного року відбудеться 26. червня в Ансоні, Конн., вечорек з драматичним представленням „Просвіта народу“ під управою учителя М. Каськова. У перервах буде грати на фортеп'яні Марія Підберезняк.

ОГОЛОШЕННЯ.

Артист-різьбар Євген Василенко виконує всякі різьбарські роботи, які входять в обсяг церковної штуки. Золотить і малює ікони. Адреса: Вест Сентер Ст., Шенандоа, Па. — Закладають українську колонію в Персесоні, Н. Дж. Лоти в самому центрі міста продає Емануїл Теодорович іменем Ріелті енд Комершл Компані, 156 Е. 7-ма вул., в Нью Йорку.

1. липня, 1909 р.

ВІДОЗВА ДО БРАТІВ-УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ.

Йосиф Кульчицький з Філадельфії пишуче обмислює, на цілу сторінку „Свободи“ відозву „до всіх братів Русинів і товаришів неволі в Канаді“, в якій стверджує, що там живе 200,000 наших земляків. Вони належать до Гр.Катол. Церкви і після приїзду сп. С. Ортинського до Злучених Держав звернулися до нього, щоби він приїхав до Канади на відвідини їхніх церков. Як про це довідалися канадські французькі священники й списки, вони звернулися до ап. делегата в Отаві, щоби він заборонив сп. Ортинському туди виїздити. Щоби цю перешкоду усунути, автор відозви кличе до канадських українців, щоби вони скликали віча, представляли народові цю справу й жадали назначення окремого гр.катола, спискою на Канаду. На вічах хай вибирають делегатів і висилають їх до ап. делегата в Оттаві. — Автор підписується: Голова Комітету для оборони нашого народу й нашої руської церкви в Америці“.

ти причини нашої прогрі, бо може і нам доведеться творити державність. Перед чужинцями ми мусимо бути гідними представниками української нації, а рівночасно зацікавувати їх з українським питанням та Україною.

А головню: Нам слід пам'ятати, що ми, імігранти, також, як і наші брати в краю, є переміжками боротьби за „Віру Христіянську, за Дідівську Славу та за Державу Українську“.

Метислав Верниволя, Монреаль, Кве.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

ОТЧЕ НАШ МОЛИТОВНИК

— для —

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Друге видання Друкарні ОО. ВАСИЛІЯ.

В гарній Марко опрانی — \$2.50

В білій опрانی — 2.00

В чорній опрانی — 1.75

МОЛИТОВНИК ДЛЯ ВСІХ, imitation leather \$1.50

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“

Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади належить платити тільки американською валютою.

УВАГА! — КАРТЕРЕТ І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ РАДИ ТРОСТИСІВ І НА ЦІЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВМЧ. ДИМИТРИЯ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

— відбудеться —

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 7. СЕРПНЯ 1949

В УКРАЇНСЬКІМ ПАВІЛЬОНІ

691 Roosevelt Avenue, Carteret, N. J.

Початок у год. 4. пополудні. — Вступ 75 цент.

Орхестра Йосифа Сінгура.

Запрошуємо братні Громади і українців з околиці.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ

ГРОСЕРНИКІВ, БУЧЕРНИКІВ, ВЛАСТИТЕЛІВ РЕСТОРАНІВ, БІР ГАРДЕНІ І ІНШИХ СКЛЕПІВ!

РОЗДАВАЙТЕ НА РІЗДВО

СТІННІ КАЛЕНДАРІ СВОІМ ПОКУПЦЯМ І ОГОЛОШУЙТЕ НА НИХ СВОЮ ФІРМУ!

Замовляйте їх у друкарні „Свободи“.

Ціна за сто календарів з гарними образками і календаріум у двох мовах та з оголошенням

Вашої фірми виносить \$24.00.

Svoboda

Р. О. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНЦІ М. ШІКАГО І ОКОЛИЦЬ

З ІНІЦІАТИВИ ДИРЕКЦІЇ ДОМУ ВІДДІЛІВ У.Н.С.

і за старанням всіх Союзових Відділів Шікагівської округи

відбудеться величавий

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 10. ЛІПНЯ 1949

В ГОРОДІ ПАРАФІ СВ. НИКОЛАЯ

При Гітлінг і Дісплейн Рівер (північно-західна сторона міста).

В разі непогоди ціле підприємство відбудеться в наступну неділю, 17. липня, на тім самім місці.

Вступ вільний. — Город отворений від год. 11. рано.

Програма дня ріжноманітна і цікава. Будуть роздані нагороди, які сягають до 500 дол. Головною точкою Дня буде вибір королеви, яка одержить дарів-презентів вартости до 200 дол. Королевою буде проголошена та кандидатка, що збере найбільше голосів. Тому піддержуйте Вашу кандидатку своїми численними голосами. Фотографія королеви буде поміщена в Союзовій газеті „Свобода“. Крім цієї головної точки будуть ріжні спортивні гри, змагання, перегони, танки і т. і.

Музики до танців і буфет першої класи.

Запрошуємо на той День всіх Союзовців, їх родини і їх приятелів.

THE BIGGEST EVENT OF THE YEAR

\$500 Worth of Prizes \$500

Given Away at a Picnic

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION DAY

SUNDAY, JULY 10, 1949

AT ST. NICHOLAS GROVE, HIGGINS ROAD & DES PLAINES

— sponsored by —

U. N. A. BRANCHES OF CHICAGO (U. A. CIVIC CENTER)

EVERYBODY WELCOME! — FREE ADMISSION!

PRIZES: Television, Portable Radio, Mixer, Man's or Woman's Suit or Topcoat Made to Order. Many other prizes will be given away.

EVENTS: Selection of Queen, Racing, Games, Prizes, Music, Dancing, Entertainment, Refreshments and many surprises for children.

PROCEEDS FOR UKRAINIAN HOME IN CHICAGO.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОИТ, МИШ.

Ювілей Філії СУА.

Повідомляється, громадянин міста Дітройту і околиць, що Філія Союзу Українок Америки святкуватиме в нашому місті 15-літній Ювілей дня 2 жовтня по полудні в західній частині міста в Українському Народнім Домі, а ввечері того самого дня в Українській Хаті в Гемтремк. Програма буде багата про що подамо пізніше в „Свободі“ в оголошеннях.

Рівночасно просимо місцеві організації, щоб в той день не урядували інших підприємств, а загостили на наш ювілей.

Комітет.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

Так виглядає „Second Chapter“!

Беззастережного признання і глибокої вдячності нових емігрантів заслуговують пані й панове з допоміжних комітетів і всі ті безіменні спонсори, що допомагають скитальцям приїхати до Америки. Але не меншю вдячності і признання заслуговують і ті громадяни, що — без будьякого зобов'язання — опікуються новопрібулими, допомагають їм влаштуватися на праці й мешканні та — що не менш важне — самі живуть духовним життям прихильців зі „старого краю“.

Це люди, яких сам добрий заробіток, власна „кара“, чи „айсбакс“ не роблять щасливими; люди, що свідомо почувуються нерозлучною частиною свіжо-прибулої з-за океану громади, а тому серцем і душею тягнуться до неї, вибирають у себе жадібно вісті й оповідання про „старий край“ і живуть його долею — недовго. Коли в такому випадку, йдеться про людей з „другого розділу“ еміграції, що народилися вже в Америці й ніколи не бачили України, тоді — без перебільшення — можна говорити про феномен.

До таких людей належить п. Мартин Задорожний з Лорейну, Огайо. В ньому прибулий з еміграції місцевий парох, о. д-р Пелліх, знайшов певного співробітника на церковно-релігійному полі, а невеличка громада нових емігрантів, просто, „ангела“ — хоронителя. Без будьяких похвально, чи натяків, п. Мартин, у кожну тільну від праці хвилину, телефоную, їздять до фірм, урядів, шукає праці, мешкання — усе на те, щоб влаштувати новопрібулих та допо-

могти їм розгорнути релігійне й культурно-товариське життя місцевої громади. В день чи ввечері, його голуба лімузіна виринає перед здивованим „гріном“, щоб завести його, куди бажає, чи забрати на „порч“ гостинного дому п-ва Задорожних, де до пізньої ночі лунають народні пісні й оповідання з'єднаних старих і нових емігрантів.

Ясно, що маючи такого „скавта добрих діл для рідної громади“, Лорейн може хвалитися всім тим, на що стати малу громаду (малу тому, що більшість старої еміграції все ще бабратється в музейній „рускості“, чи здезертирувала в інших напрямках): власний хор, малу струнну оркестру і жваве товариське життя.

При тому слід відмітити, що праця цього відривного громадянина далеко не прощальна дань Марусі Богуславки: коли п. Задорожний і його брати говорять доброю українською мовою — то це заслуга свідомих батьків. Але коли взяти на увагу, що й його діти („третій розділ“) говорять по-українськи, співають і грають українськими піснями, то це свідчить про справжнього „брата з козацького роду“. Його б покласти за зразок до наслідування багатьом іншим з нашої тут родженої молоді.

О. Н.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету, прохайтеся на початку листа докинути подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальців прохайте звертатися безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових витратів та за вивашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18,272 Хвесик Степана і Якова від Хвесик Петра.

18,274 Клишук Василя дячка з с. Сумнівці, Волинь, від Говін Миколи.

18,275 а) Трошак Івана з Мукачова, Карп. Україна, від сестри Трошак Марії.

18,275 б) Кучма Данила з с. Ласківці, Теробовля, від Кучма Михайла с. Василя.

18,276 Гоголь Івана (нов. імігрант) від Василів Миколи з Лондшту.

18,277 Старцун Андрія, Івана і Миколи з с. Шандровець Турка над Стриєм, від Шийка Михайла.

18,278 Малащак Марії д. Михайла з с. Літині, Дрогобич, від Малащак Теклі.

18,279 Ярошко Михайла, Степана і Павла з с. Футори, Любачів, від Процик Володимира.

ПОЧЕСНИЙ КАДЕТ ЦАГОРІЧНОГО ВИПУСКУ В АННЕПОЛІС.—3 791 кадетів, що покінчили цього року в Аннеполіс Морську Академію Злучених Держав титул почесного кадета дістав Лайонел М. Ноел з Елизабет, Нью Джерзі.

18,280 Німців Анни замуж. Івана, Вірета Ольги, Максимів з с. Бориня, Турка, від брата Німців Омеліяна.

18,281 Шафран Антоана від Шафран Катерини зам. Гук зі с. Лопушніці, Добромилі.

18,282 Кривих і знайомих з с. Гійче, Рава Руська, від Воротков Олексія.

18,283 а) Животовський Нестора с. Івана з с. Веселій Кут, Київщина, від Матвієвського Степана.

18,283 б) Тустанівська Пази зам. Нарзісо з села Снитинка, Дрогобич, від Тустанівської Тетяни.

18,283 в) Галини яка виїхала молодістю дівчиною з Києва, мати її була артистка, від Драгун Тани.

18,284 Зінек Якова вуйка від Зінік Анни д. Дмитра з Перегінська.

18,285 Рідних і знайомих з Дзеканова, Варшава, від Лях Фридриха.

18,286 Односельчан і кривих і с. Вербиш, Коломия, від Ковбасюк Миколи.

18,287 Мазуркевич Антоана з с. Кононіч, Сарни, від Мазуркевич Анастасії.

18,288 Паламарчук стрийка з с. Увин, Радехів, від Паламарчук Миколи.

18,289 Брата Івана Василевича Степанова від Григорія Сергеевича Юдин з с. Біла Калітва, Ростов.

18,290 Кривих і знайомих з с. Білич, Стрий-Самбір, від Микита Катерини д. Михайла.

18,291 Кривих і знайомих з с. Дорошів Великий, Жовква, від Бугара Михайла.

18,292 Зозук Михайла, Кузь

Кожний, хто бажає, щоби прислани ним оголошення пошуків рідних і знайомих різних скитальців було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислани ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ТАРЗАН, ч. 2127. Тарзан відчуває голод.

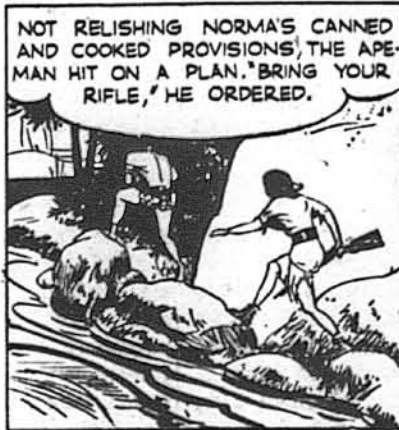
Коли мстивий Тролат круж-

ляв в укрітті...

...Тарзан нудився в своїй

безділності.

Пому не подобалися страви Норми, чи то з бляшанок чи свіжо зварені й тому малпочоловік склав плян.

„Принеси мені кір“ — сказав він.
У долішнім бігу річки він найшов сліди оленів, що приходили до води.

ЗБОРИ ВІДПІСІ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Н. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від 367, відбулися в неділю, 10. липня, в годині 1:30 по полудні, в салі церковній. Контр. комісія дасть звіт за минулих 6 місяців. Просимо всіх членів прийти на збори і забрати собі чек дивиденди від У. Н. Союзу. Около 100 членів ще не звернули інформаційних крток до секретаря, тому просимо сповнити свій обов'язок. Земля не родить без господаря, рівнож Товариство не зростає без участі членів. Уряд не має з урядом, коли не має з ким урядувати. М. Сорхстей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ДІТРОИТ, МИШ. — Тов. ім. Івана Франка, від 146, повідомляє членів, що наші збори відбулися в неділю, 10. липня, в годі 1. по пол. в У. А. Осередку, 2985 Карпендер ул. Є важні справи до пологодження і буде розданий дивиденд від У. Н. Союзу. Просимо членів привести своїх знайомих, щоби виповнити цю квоту, яка припадає на наш відділ. Ваша присутність на зборах є кошечна. — П. Андрушків, секр.

ТОМАСТОН, КОНН.

Тов. Українська Січ, від 421, відбула збори 9. липня в годині 8. ввечір, в Українській Галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на збори і на означений час. — За уряд: Т. Микіш, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чеснік, секр.

ЛІТЛІ ФАЛС, Н. Н. — Тов. Зап. Січ, від 330, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбулися 10. липня, в годині 12:30 по полудні, в галі У. Н. Союзу. Просимо членів явитися на збори і як маєте кандидата в членів привести зі собою, а за це дістане нагороду. Довгуючих членів просимо вирівняти свої заборгованості. — І. Андрушків, предс.; М. Русин, кас.; Н. Паламар, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Вр. св. Юрія, від 379, повідомляє всіх членів і членів, що піврічні збори відбулися 10. липня, в годині 12:30 по полудні, в Домі Від У. Н. Союзу, 845 N. Western Ave. Просимо членів прийти на збори, де отримають дивиденд від У. Н. Союзу. — За уряд: Г. Вобик, предс.; М. Семків, кас.; В. Пилипів, секр.

СТИС КНИЖОС

що їх ще можна дістати у КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

Книжки, поміщені в цій ціннику, є по кілька примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістане.

(Продовження).

ІСТОРІЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ І ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

Гостини, збірка фейлетонів Миколи Синьжупанця	\$ .25
Гришин, роман-хроніка, О. Я. Кошицького	\$ .80
Гумор і сатира	\$ .25
Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош.	\$ .20
Душко Ф.: Гауш. Оповідання	\$ .25
Гуцулі Г. Гуцульщина	\$ .35
Генуефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерт.	\$ .20
Майрік Г.: Голем. Оповідання. Опр.	\$ .50
Дві могили, оповідання з сібирського життя, І. Королевського	\$ .10
Дві староруські повісті про св. О. Николая, написав д-р В. Шурат.	\$ .10
З 3-ма ілюстраціями	\$ .10
Достойно єсть, збірка в Шевченкові роковини	\$ .15
І. Сорокати: До Сидлау і Прикаді	\$ .20
Десять братів і десятих сестра Гали, оповід. Марка Вовчка	\$ .20
Де любов, там і Бог, оповідання гр. Л. Толстова (перекл. Ю. Сірий)	\$ .15
Дещо про гроші	\$ .10
„Демократизм“ Сталіна та його Комінтерну, М. Погорельський	\$ .10
Ділова Казка, А. Полуботка	\$ .10
Для домашнього огнища, повість І. Франка	\$ .85
Для Рідного Край, Лев Ясінчук. Відомі Ювілейні Свят в Америці	\$ .30
У честь Рідної Школи	\$ .30
Доля України, вірші, Дм. Шогрина	\$ .35
До свята, оповідання Івана Франка	\$ .15
Думки, Тарас Шевченка	\$ .20
Лек. оповідання Марка Вовчка	\$ .20
Єзуїтська преподобна, історичне оповідання, Опр. Левинського	\$ .25
Життя і відносини на Радянській Україні, І. Герасимович	\$ .20
Життя. Збірка оповідань Бандурист	\$ .10
Життя. Збірка, організована І. т. п. в Злучених Державах	\$ .15
Життя і значення в суспільній житті. — Сільський хірург (3 ілюстрації) — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і неволи	\$ .15
Залися, повість Осипа Маковця, друге справлене видання, брош.	\$ .10
Замітки про сільське господарство, Вол. Никольського	\$ .35
Записки інженера, оповідання В. Винниченка	\$ .10
Запорозькі казки Івана Нечуя-Левицького	\$ .20
Збірка „Вільного Саона“ за 1-ий рік видання, в полотні, 1916 року	\$ .10
Збірка оповідань для української молоді	\$ .40
Збірка повісток	\$ .10
Збірка народних пісень і гум, брош. 50 ц. опр.	\$ .75
Збірка на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорозької Січі, А. Кашенка, 3-те видання	\$ .40
3 життя першого чоловіка, про життя перших і сучасних дикунів	\$ .35
3 курбого радиста обирає, збірка віршів О. Олеса	\$ .60
3 культурного життя України, написав д-р Зенон Кузеля	\$ .10
3 минулого, від гетьмана до Директорії, В. Андрушківський, бр.	\$ .10
3 минулого (1917 рік на Подільщині), В. Андрушківський, брош.	\$ .50
Крушельницький А.: Змалювання. Повість. Брош.	\$ .10
Острозький В.: За грошем. Оповідання	\$ .50
Збірничок найкращих церковних пісень	\$ .15
Завдання нової школи, написав д-р Густав Вінекен	\$ .10
За волюності України, Яр. Веселовський	\$ .10
Чайковський М.: За сном сонця. Фант. оповідання. Опр.	\$ .125
Франко Іван: 3 вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зілля листів“ й „Великі роковини“	\$ .325
Бюрографічний нарис Івана Франка (написав Василь Веринюбова)	\$ .14
14 ілюстрацій. В опр.	\$ .325
Зоологія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьма малюнками та барвними таблицями, нап. д-р Іван Раковський, брош. 50 ц. опр.	\$ .100
З фільософії політики, написав д-р А. Кристенен, пер. М. Лозинський	\$ .65
Іван Дурак та інші оповідання, гр. Л. Толстова	\$ .25
Іван Франко (з портретом), д-р М. Лозинський	\$ .25
Іван Франко, біографічно-літературний нарис	\$ .20
Іван Кочубенко і інші оповідання	\$ .20
Із зіврячого царства, перша сотня найкращих казок, Зібрав В. Держирка	\$ .20
Ілюстроване українське письменство в життєписах, д-р М. Пачовський	\$ .35
Інституція, оповідання Марка Вовчка	\$ .20
Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський	\$ .65
Історія Московщини до Петра Великого	\$ .40
Історія о золотокрилім лисарю	\$ .10
Історія заложених Злучених Держав Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з в'язної людини. — Як Сніжка шов по ночі водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і неволи	\$ .15
Юліан Тарнович: Ілюстрована Історія Лемківщини	\$ .100
Антонович В.: коротка історія Козацьчини з ілюстраціями і картою України. Брош.	\$ .65
Душко Ф.: Краса життя. Оповідання	\$ .20
Г. Хоткевич: Каміна Душа, повість, брош.	\$ .150

Замовлення і належитість слати на адресу:

Svoboda

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.
(7 Канади треба платити тільки американською валютою).

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Тов. Даракішчина, від 275, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбулися в суботу, 9. липня, в годині 7. ввечір, в галі першої пр. ул. Сусекі і Грін. Просимо прийти на ці збори, бо маємо важні справи до пологодження. Визнаємо членів забрати свої чеки дивиденд від У. Н. Союзу. — М. Куріло, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. — Збори Тов. ім. Івана Франка, від 253, відбулися 10. липня, в годині 2. по пол. в українській галі. Просимо всіх членів і членів, явитися численно. За уряд: П. Жонин, предс.; Д. Харко, секр.; М. Пукш, кас.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ У. Н. СОЮЗУ!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 20. червня 1949 року померла в 60. році життя

КАРОЛІНА СКОРЕНЬКА,
членка 37. відділу У. Н. Союзу в Евангеліст, Н. Дж.
Понад 10 років жила в селі Радзіві, пов. Теробовля, Зах. Україна. Поділилася в смутку 2 дочки і два зяті.
Похорон відбувся 23. червня в церкві св. Володимира при участі членів відділу, рідних і знайомих на цвинтар в Розел. — В. І. П.!

Анна Гнатюк, секр.

Дня 25. червня 1949 року помер в 66. році життя

ІВАН СТАНІКІВ,
член Тов. Зап. Січ, від 155 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж.
Покійний походив з села Дички, пов. Рогатин. Похований в смутку жону Теодозію, дочку Параскею, зам. Чижик, і 3 сини: Михайла, Стаха і Миколу.
Похорон відбувся 28. червня при участі членів Тов. рідних, кривих і знайомих а гр.-катол. церкві Усп. Пресв.-Богородиці на цвинтар в Перт Амбой. — В. І. П.!

М. Чумер, секр.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів до довгочасної недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуть жист лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружжя до звольн. Обфодні години: В будні 10-7 P. M. В неділі: 11-1 P. M.

АДВОКАТ
WILLIAM KUZMA
806 South 16th St.,
Newark, N. J.
Phone: ESsex 2-6636

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
заряджу потреби по \$150
ціні так низькій як
ОВСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 156 St.)
Bronx, N. Y.

Tel. MEtrose 5-6577

ТВОРИ
МАРКА ВОВЧКА

ВІД СЕБЕ НЕ ВТЕЧЕШ,
оповідання 20 ц.

ДЕВ'ЯТЬ БРАТІВ І ДЕСЯТЬ СЕСТРИЦЬ ГАЛІ,
оповідання 20 ц.

ІНСТИТУТКА, оповідання 20 ц.

КАРМЕЛЮК. НЕВОЛЬНИЧКА, народні оповідання 20 ц.

НЕ ДО ПАРИ. ПАКСЬКА ВОЛЯ. МАКСИМ ГРИМАЧ. ОТЕЦЬ АНДРІЙ. ДВА СІНИ, народні оповідання 20 ц.

СЕСТРА. КОЗАЧКА. ЧУМАК, народні оповідання 20 ц.

СОН. ОДАРКА. ЧАРІ. ЛЕДАЩИНЦЯ, народні оповідання 20 ц.

Ганна Барвінок: РУСАЛКА, оповідання 20 ц.

Аркад Аверченко: ГУМОРЕСКИ, переклад з російського 20 ц.

Д. Н. Мамін-Сибіряк: ЧУТЛИВА СОВІСТЬ. ТАТКО, оповідання 20 ц.

Рудіярд Кіплінг: ОТ СОВІ КАЗОЧКИ, переклад Вас. Ткачевича, з двома ілюстраціями 20 ц.

Всі 11 книжок разом \$2.00

Замовлення враз з належністю належить слати до:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади належить платити американською валютою.